

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	12 frt.
Félévre	-----	6 "
Negyedévre	-----	3 "
Egy héra	-----	1 "
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
ahová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszám-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-85 szám,
ahová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A szocializmus rövidletése.

Nagybecskerek, január 31.

Hogy a vámsorompók nem képesek az idegen eszmeáramlatok betódulását megakadályozni, azt a politikai közélet tünényei József császár halála óta elégszer bizonyították. Az idegen eszmeáramlatok e beözönlése legtöbbszörre jótékony hatással volt a magyar nemzet viszonyaira; és ép azért nagyon sokszor emelte fel a magyar nemzet intelligenciája tiltakozó szavát azon téves rendelkezés ellen, amely a külföld szellemáramlatait a vámsorompók felhasználásával el akarta tőlünk szigetelni. A legnagyobb örömmel látjuk azt, ha egy-egy idegen eszmeáramlat a kifáradt nemzeti életerőnek újabb lendületet ad és a nemzeti versenyhez való kedvet új erőre ébreszti.

Ámde az eszmeáramlások tüneteit megfigyelve, elszomorodunk, ha azt tapasztaljuk, hogy az üdvös eszmék nyomában a nemzetellenes és veszedelmes eszmék fehélyét is orozva behozzák hazánkba. Nem aggódunk mi nemzeti létünk jövője miatt, a fékelyes eszmeáramlatok becsempészése láttára sem, mivel igen jól tudjuk, hogy ama nemzetellenes veszélyes eszmék nem képesek oly mély gyökeret verni nálunk, mint a milyen mélyre hatolnak az idegenből hozzánk áramló üdvös eszmék. — Az alkotmány helyreállítása óta ezekre megy az idegenből importált és nálunk máig virágzó telepeket létrehozó eszmék csoportja. Velük szemben oly nagyobb jelentőségű kárhózatatos eszmeáramlatot, amely mély nyomokat hagyott társas- és közéletünkben, csak hármat látunk: a nemzeti-

ségi izgatást, az antiszemitizmust és a szocializmust.

Azonban nagy megnyugtatónkra szolgál, hogy nem egyazon időben tüntek fel. Jelentőségüket, ha igaz megvilágításban látjuk, nem találjuk olyan nagynak, mint azt a napi sajtóban minősíteni szokás. Elmulásuk teljesen bizonyos, sőt időileg meg is jósolható. Az alkotmány visszaállításától kezdve jelentékeny ideig a szerb, horvát, tót és szász nemzetiségi izgatás erős hullámai képviselték az idegen áramlatot. És a vehemens, de alap nélküli izgatottság elmúlt s ma már nyomát is alig találjuk, mert visszhangnak sem nevezhető az a kóros izgatottság, amely Erdélyben oláh-jaink között nyilatkozott, pedig ezeket az áramlatokat a legnagyobb gondossággal és diplomáciai furfanggal importálták hazánk határai közé. És mégis elmúltak, noha az államhatalom nem érvényesítette magát ellenük. Tulélte őket a magyar nemzet szívóssága és államvezérlői hivatottsága.

Orosz- és Németországból importálták be, ravasz fondorlatokkal és a könnyen felizgatható fajgyűlölet igénybe vételével, az antiszemitizmust. E káros eszmeáramlat, hozzánk érkezése pillanatától megszűnéséig, oly erőszakosan dühöngött, mint mindazon járvány, amely igen veszélyes, de rövid életű szokott lenni. Ezt sem az államhatalom tette tönkre, de a magyar nép felvilágosultsága.

Egy évtized óta a legújabb európai idea ragály meghonosítása végett tesznek nálunk tömérdek kísérletet. Noha a kísérletezők rendkívül sok pénzzel és ernyedetlen fanatizmussal küzdöttek is a rendfor-
gató eszmék terjesztése érdekében, mégis,

— mondhatni az elmúlt évig, — nem tudtak tényleges eredményhez jutni. A nemzet intelligenciája joggal hibette, hogy népünk istenadta józan eszénél fogva nem engedi a szociális eszmék ragályát békés tüzhelyeinél megfészkelni.

A legújabb jelenségek azonban azt mutatják, hogy az ország különböző vidékein sikerült a külföldi szocialista izgatónak talajt keríteni az általuk elhíntendő konkoly számára. Megdöbbenéssel látjuk, hogy az ország legkülönbözőbb vidékein törnek elő a szocialista mozgal-
mak, még ugyan elég szelid mérvben, de mindazonáltal nyugtalanítólag. Ismerve a magyar nép jellemvonását: Perczel Dezső belügyminiszter az idegenből importált szocialista kérdés megsemmisítésére jól megválasztotta eszközeit. A legkíméletlenebb fegyverrel fogja lesújtani a szocializ-
mus aknáinak tervezőit és felrobbantóit. De ha ezekkel szemben kíméletlen lesz is, kíméletlen leendő a félrevezetett magyar nép iránt, melynek sejtelve sincs arról, hogy mennyire veszélyes és önérdékét is megrontó robbantó akna megadásához használják fel erejét és képességét. Perczel Dezső élete java részét a lelkes magyar nép körében élte le. Ezért tud is vele bánni, mely tulajdonnal államférfiaink közül kevesen dicsekedhetnek. A magyar nemzet jó szelleme állította őt éppen most oda, a honnan a szociális kérdés megsemmisítendő. Nemcsak államférfiúi talentumra, de a szociális ragály által meglepett nemzet lelki életének alapos ismeretére is szüksége van annak, aki a szociális kérdés kiirtására van hivatva. Mert egy hajszálnyival engedékenység e téren ép oly

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A kis hadnagy bolondsága.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —
Írta: Vértessy Gyula.

Az ilyen magunkfajta újságíró mesterember, akinek éjszaka a nappala, nem nagyon szeret reggel kilenc órakor már a kávéházban üldögni. Mondhatom is, hogy nem kis erőmbe került ezt a reggeli expedíciót megeselekedni, ha nem forgott volna szóban egy ugynevezett érdekes eset, hát akkor ma reggel éppen abban a minutában, mikor dideregve, átfázva megrendeltem a kávémat — még javában aludtam volna odahaza a boldogok álmát.

Ámbar lassanként beletörődve a sorsomba és a cikóriás meleg létől úgy, ahogy átmelegedve — azt kezdtem észrevenni, hogy nem is olyan nagyon érdektelen ez a reggeli kávéházi élet. Persze csak így, ha az ember józanon szemléli, mert reggelig tartó lumpolások után, mikor lázas, forró szájjal habzsoljuk a hideg pezsgőt vagy a hideg sört — hát olyankor bizony az ördög figyel meg a megfigyelni valókat — de így józanon, legfeljebb egy kicsit álmosan, igen érdekes képet lathat az, aki színek nélkül is tud képet alkotni magának a sok kávéházi szürke emberből, a füstös levegőből s a lomhán ide-oda csoszogó pinczerekből.

Az ajtó plüsstakarójának a nyílásán át egyre jönnek-mennek az alakok. Fiatal hivatalnokok, pislogó szemű garçon legények, akiknek egy két órai alvás után sietniök kell fel a hivatalokba, hogy ott azután az akták fölött alhaszák ki magukat — kopasz bác-ik, akiknek jól táplált kinézése a szolid családi élet mellett tanuskodik s a kik az otthon élvezett kávé-
reggeli után még betérnek egy pokárka szilvó-
umra s közben áfutnak egy két ujságot is —
törzsvendégek, akik a teljes biztosság tudatában

vonulnak sarokasztalaikhoz és más beszéd helyett csak annyit mondanak:

— Adolf!

És Adolf tudja, hogy kis kávé kell hozni, barnán, sok fölél. . . .

Bevonulnak azután az ujságevők is:

— Kávé és lapokat!

Ráülnek a lapokra és a szentnek se adnának ki egyet is karmaik közül.

Jönnek a fiatal uracskák is elfoglalni az ablak melletti helyeiket és a pohárka vaniliát felhajtvá, rögtön fizetnek, hogy ha az ablakon át megpillantják az imádott szöke vagy barna zenedei, sziniakadémiai vagy más efféle kis bakficsokkát — hát kémálomásukról rohannassanak ki és nyájás jó reggel kívánás közben felajánl-
hassák kísérletüket egész az iskola kapujáig.

Közben-közben pedig hatalmas disharmoniába olvad a köhögések és krákogások lárma-
ja — mely egyre nagyobb és intenzívebb lesz, amint a sok mindenféle szivar és cigaretta füst-
jével mind jól ban megtelek a rosszszul azaz sehogyszem szellőztetett kávéházi helyiség.

Hanem lassanként mégis kezdek jól lakni a megfigyelésekkel és bosszant, hogy Akos még most sincs itt.

Kilenc órára adott találkozót, most pedig már fél tíz!

Kezdem dühös lenni Akos barátomra és pedig an ál lühösebb, mennél élénkebben és elevenebben jelent meg emlékeimben árván hagyott, jó ruganyos ágyam képe. Milyen pompásat alhatók még én benne! Es ahelyett itt várom ezt a szöszegő legényt.

Es elvégre is mi közöm nekem ehhez az egész érdekes esethez. Meginni úgy sem írhatom meg, akármint hallok is tőle! Azért, hogy az asszonyt ismerem! Pláne ez is csak olyan futólagos ismeretség. Egyszer, kétszer táncoltam vele, ennyi az egész! Mindössze annyit tudok róla, hogy átkozottul kaczer kis hölgyecske! A fiúval meg talán egyszer mulattunk együtt!

Tulajdonképpen mit is érdeklődöm én ennek

az asszonynak a drámája iránt, ami különben lehet, hogy nem is az ő drámája. Hátha csak Akos fogta rá, hogy Bérczy Barna ő miatta lett öngyilkos. Nem hiszem, hogy ennek a szelid képű, ártatlan kis szöke hadnagyocskának viszonya lett volna azzal az asszonnyal. Hiszen olyan jámbornak, olyan mamlasznak látszott ez a hadnagyocska, hogy az ember fel sem teszi róla, hogy udvarolni mert volna a gögös Tarkeői Gábornénak. Mert igaz ugyan, hogy Malvin nagysám kaczerkodott mindenkivel, de csak ennyit tett és nem többet! Mihelyest valaki komolyan kezdett el neki beszélni, hát vagy kikacagta, vagy rendreutasította. Tudom, én is próbáltam egyszer. Szinte megvető, gunyos tekintettel nézett végig s úgy mondta:

— Ne is fárassza magát, az uram minden tekintetben különb magánál! Tulajdonképpen lehet, hogy ezek miatt a sértő szavak miatt érdeklődöm a tragédiája iránt. Jól esik majd megtudni, hogy a büszke, elbizakodott asszony is boldogtalan lett a szerelem miatt.

Eh, még sem hiszem, hogy köze lett volna neki a hadnagy öngyilkosságához!

Rég vártam embert olyan nehezen, mint ezen a reggel Akost. Végre úgy tíz óra felé megérkezett.

— Nem jöhettek korábban. Kint voltam a szegény Barna lakásán. Az irását meg egyéb holmiját leltároztuk. Bizony nem sok leltározni való volt ott. De szomorú is egy ilyen katonatiszti kvartély, ha nem kvaterkázik vagy nem kártyázik benne az ember. Szomorú, sivár szobácska! Itt egy kard, ott egy csizma, félig elszitt szivar az asztalon a katonai könyvek meg egy csomó regény között. Az ágy felvetve, úgy ahogy akkor reggel volt, az asztal előtt a földön a nagyjából felmosott vértócsa nyoma. Minden úgy volt, ahogy ő utána maradt, mikor elvitték a kórházba. Akkor lepecsételtünk mindent, most nyitottuk ki azóta először a szobát. Jól sejtettem, hogy valami érdekes nyomra fogok akadni, pedig szegény Barna elég óvatos volt és

A hivatalos melléklet 23. számával.

veszedelmes lehet, a mily kárhozatos következményeket vonhat maga után egyetlen kardcsapás vagy szolgabírói önkénykedés.

Az arany középutat Perczel Dezsőnek meg fogja mutatni éles judiciuma, mely bizonyára rövid életűvé teszi a szocialista tanok szereplését hazánkban. Kétségtelen, hogy Perczel barátságos és hazafias uton, az államtekintély ünnepélyes fenntartásával, ki fogja ragadni a jó magyar népet az anarchista izgatók polyp karjai közül és nehogy e nép idővel még egyszer e káros eszméramlatok martalékává legyen, közvetve vagy közvetlenül gondoskodni fog arról, hogy az megfelelő népies iratok és a vidéki lapok által felvilágosítottassék az érdekeivel ellenkező hamis tanok mibenléte felől. A míg azonban ez irányban jó akaratú figyelmet és kegyelmet fog gyakorolni, másrészt meg vagyunk győződve, hogy az idegen izgatókat a legridegebb módon bűnhődésre vonja és az öt jellemző erélylyel s szigorral el fogja őket rettenteni a magyar nép lelki életének inficiálásától!

Miklós cár és Ferencz József. Bécsi diplomáciai körökből eredő jelentés szerint Miklós cár külföldi utazására nézve oly rendelkezéseket szándékozik tenni, hogy alkalma legyen az angol trónörökösrel, a walesi herceggel és a német császárral való találkozásra. Miklós cár idei külföldi utja, akit Mária Feodorovna cárné is elkísér, akkép van tervezve, hogy a cár Ferencz József király ő felségével vagy közvetlen látogatás, vagy közös fejedelm-találkozás megállapítása által mindenesetre találkozzék. A két uralkodó e találkozására érdekében már Lobanow-Rostowsky herceg volt bécsi orosz nagykövet által, berlini nagykövetté történt kinevezése előtt, kisereltettek az udvari etikette-nek és diplomáciai szokásnak megfelelő bizalmas, nem hivatalos információk. A hivatalos megállapodás, mint szokás, csak később, rövid idővel az elutazás előtt fog megtörténni. A bécsi udvarnál Lobanow-Rostowsky herceg nyilatkozataiból tudják, hogy Miklós cár már évek óta különös személyes tisztelettel van a császár és király ő felsége felülmúlhatlanul lovagias szeretetreméltósága és uralkodói bölcsessége iránt, akinek siker által koronázott reformatori uralkodói működéséről az ifjú cár mindig a legőszintébb csodálattal nyilatkozott. A cár külföldi utazása május előtt semmiesetre sem lesz.

Torontálmegeye a Bánffy-kormányának.

— Rendkívüli megyei közgyűlés. —

Negybecskerek, január hó 31.

Mióta a közelmúlt napok nehéz válsága a Bánffy-kormányának a koronás király alkotmányos érületét mindennél inkább kitüntetett megalakulásával véget ért, Torontál megye közönségének a mai napon lefolyt rendkívüli közgyűlésén nyílt először alkalma hivatalos formában is részt vennie az öröm, bizalom és megnyugtatás ama bensőségteljes érzetéből, amely az új kormányt széles ez országban mindenütt fogadta, üdvözölte.

És a mikor megingatathatlan bizalommal, a szabadelvűség soha el nem nyomható büverejéből merített bizalommal fordul ama férfiak felé, akik hűséggel, férfias elszánnással és rendületlen elvszilárd sággal fognak a magyar szabadelvűség nagyszerű eposzának második énekébe, meleg, tiszteletteljes bucsuval adózik azoknak, akik levette a csillogó vezéri páncsőt, visszaléptek a közönséges harca-rendbe, hogy ott védjék életre-halálra az elvek szent lobogóját.

Kiváló meleg hangon emlékezett meg a mai közgyűlés e megye egyik szüött-jéről, Daniel Ernőről, kit a felség bizalma a kereskedelemügyi miniszterium élére állított. Torontál vármegye maga magát tiszteli meg, midőn ünnepélyesen fogadja fiát, mikor először lépi át e megye határát új méltóságában, s mi bizva bizunk benne, hogy a kereskedelmi kormány vezetője ott ahol az ország érdekeivel összeegyeztethető, minden erejével rajta lesz, hogy szűkebb hazájának szellemi és anyagi jólétét előmozdítsa.

Az a komoly lelkesedés és nemes egyértelműség, amelylyel a mai rendkívüli közgyűlés egyrészt a szabadelvűség visszavonult harcosai irányában érzett mély-séges hálájának, az új kormány irányában táplált igazi bensőséggel telített bizalmának másrészt ékes kifejezést adott, méltóan illeszkedik azok közé a nemes fellendüléstől áthatott politikai nyilatkozások közé,

amelyek Torontál vármegye hazafias közönségét mindenkor jellemezték s kiválóan alkalmas rá, hogy a benne, mint az ország egyik legnagyobb megyéjének megnyilatkozásában lakozó súlylyal szilárd védőbástyául szolgáljon a szabadelvűség ügyének diadalra vezetésében munkálkodó vezetők számára.

A közgyűlésen a következők vettek részt: Rónay Jenő főispán, Daniel László alispán, dr. Dellimani Lajos főjegyző, báró Feilitzsch Berthold, Finkovich Boldizsár, Szilágyi Albert, Hegedűs János, Vincsedy Ernő, Szerey Ödön, Kajtar Jenő, Chemetz János, Lesztánsky János, gróf Bethlen Miklós, ifj. Daniel Pál, Molnár Sándor, Romkay Nándor, Forster Imre, Rigó István, Lauza Gusztav, dr. Kiss János, Bene Dezső, Vlaskalitz Mian, Ziros Imre, Jekelfalussy Zoltán, Semsey Gyula, Saobotka Ryszó, Schäffer Antal, Pap Ernő, Kovács Péter, Turcsay Péter, Patanacsay Gyula, Hadfy Dóme, Steinbach Antal, dr. Brajner Lajos, Tarnay Ferencz, Kovács Agoston, Nikolicz Sándor, Poroszkay Béla, Bartóffy István, Laszloffy Simon, báró Hauser Karoly, Balier István, Szabó Ferencz, Pavičsek József, Weiss Izidor, Reister Ozkár, Suci János, Jóánovits Miksa, Reiner Dávid, Szigethy József, Markovics Dóme, Balog Karoly, Seindelmann Sandor, Vecsey István, Baaden Karoly, Krsztics Janos, dr. Mihálovich Ödön.

Rónay Jenő főispán a jelen voltak szívélyes eljenzése között 10 órakor lépett a terembe. Az előki széklet elfoglalván, a következő beszéddel nyitja meg a közgyűlést:

Tiszteletes törvényhatósági bizottság! A honvédelmi miniszter ur ő nagyméltósága a védőörvény ide vonatkozó szakaszára hivatkozván, elrendelte, hogy a loavatási bizottságok olyképen alakítandók meg, hogy ezek névjegyzéke február közepéig feltehető legyen. Ez okból szükségesnek tartottam egy rendkívüli közgyűlés egybehívását. Midőn a megjelenteket szívélyesen üdvözölöm, a rk. közgyűlést ezennel megnyitom.

Mielőtt a tárgysorozatra áttérnénk, e nagy megyében előforduló különböző eseményekről kívánok megemlékesni. Először is egy szomorú jelentést kell tennem. Schiller Lipót, e törvényhatósági bizottság egyik legtevékenyebb tagja, elköltözött az élők sorából. Schiller, ki az or-

halála előtt elégette ügyesólván az összes irásait. Csak egy pár kifészetetlen számla hevert az asztalokban. Meg egy pár levél, amely, hogy hogyan, ott maradt. A nagy izgatottságban bizonyára ott felelte. Azt hiszem, ez az izgatottság érthető is az embernél halála előtt egy két perczelel. Elég az hozzá, hogy ott maradt. És nekem igazam lett, nem hiába ígértem neked, hogy érdekes dolgot fogok megtudni. Jól számítottam. Ezek az öngyilkosok olyanok mint az ügyetlen tolvajok, mindég hagynak maguk után valamit, ami nyomra vezet. Ej, jó orrom van neked mégis. Emlékszel, mit mondtam, mikor meghallottam, hogy Bercay Barna főbe lötte magát. Azt, hogy Tarkeőiné miatt tette. Te persze nem hitted a dolgot. Pedig ugy volt! De még milyen ostobasul regéyes ez a história. Mintha nem is a mi századunkból való lenne, hanem a trubadurok és az önteláldozó szerelmes lovagok korából.

— Azért halt meg az a csasi, hogy az asszonyt megmentse!

— Micsoda, te még most is hitetlenül ráncod a fejed, hogy nem hiszed! No hát, nézz ide, itt vannak a levelek!

— Az irást ismerem, a Tarkeőiné. Egyszer valami ügyben kihallgattam s akkor láttam az aláírását. Ma már voltam odahaza az irodamba is és előkerestem ezt a jegyzőkönyvet. Szakasatott az az irás. De különben már azelőtt, régebben is beszéltek erről a viszonyról és mindenki csak azon csudálkozott, hogy az asszonynak hogy lehetett kedve viszonyt kötni azzal a kis együgyű hadnagycskával, az ura mellett; a mellett a derék, erős, szép, gazdag férfi mellett, aki még hozzá a lenyugott szegénységéből emelte őt maga mellé és tette iriggyel, gazdag uri asszonynya.

— No de hát, ki az ördög tudna eligazodni az asszonyok dolgán! Elég az hozzá, hogy az az igaz, smint én mondtam, hogy a fiu öngyilkosságának a háta megett szerelmi viszony van, és hogy tévedtek az újságírók, mikor azt írják, hogy az adóssági miatt lötte magát főbe! Eh, azért inkább fordul az ember a pisztolyhoz, mert nem tudja kiférteni adósságait. Ez a dolog többnyire nagyobb fejtörést okoz a bitelezőknek, mint a könnyű vért adóssoknak.

No, különben ez is igaz, hogy ilyen másik együgyű okból is kevés ember öl meg magát. Ugy látsszik, hogy ez az első levél. Májusi

dátum van rajta. A szerelmi részakat hagyjuk. Az egyforma chablonok szerint szokott készülni. Térjünk át a dologra. Nézd, itt az utolsó bekezdés:

„Gábor, ugy látszik, sejt valamit! (Látod, a Gábor név is itt van, Tarkeő Gábor; most már csak elhiszed, hogy Malvinról van szó, itt az aláírása is: Malvinod!) Tegnap beszélt rólad, hogy kevés dolgod lehet, hogy mindig itt ülj nálunk és hogy ugy látszik, szerelmes vagy belém, mert olyan epedően pislogsz, hogy skandalum nézni! Így mondta Eslárd, kicsim, igazam is volt. Te nem tudsz vigyázni magadra, magunkra!”

Itt meg a máik levélben nézd, mi van: „Mindent tud! El vagyunk veszve. Elárulták neki, hogy tegnap délután nálam voltál egyedül. Vallatára fogott. Bevallottam neki, hogy igaz, hogy itt voltál, de azért valahogy rut gyanuba ne fogjon. Elmondtalak éretlen, naiv gyerekeknek, aki gondolni sem merne holmi viszonyra. Szerelmes belém halálisan, mondtam neki — (ebben ugy-e igazam is volt?) — de egyebet nem is akar, mint hogy engedjem meg neki, hogy szerethessen, imádhasson. Azt nem is kívánja, hogy én szeressem — szóval ostoba legyen — mondtam az öregemnek, aki tegnap felhasználva a te távollétedet, ezt a sok számárságot mondta el nekem. En persze kinevettem s azután megkértem, hogy kimőljen meg látogatásból. Öccse elment, de kijelentette, hogy ha nem szeretem, megöli magát! Még sajnálni is kezdett Gábor! Elég az hozzá, hogy ez egyszer megmenekültünk, de én azt hiszem, hogyha ez idő szerint el is hallgattatta szívében a gyanut, azért ott van ez s hamarosan fel fog ébredni megint. El kellene valahogy végkép hallgattatni. Van is egy eszmém. Próbáljuk még jobban meggyőzni róla, hogy te csak olyan ábrándos, ostoba szerelmes vagy. Irj nekem egy levelet, melyben diák gyerek módjára fejed le kincsaidat stb., amiért hogy viszonsszerelm nélkül szeretsz és jelentésd ki, hogy ha legalább egy biztató szót nem nyújt nekem, akkor meghalsz! Azt is irhatod, hogy becsületedre meghalsz! Tedd meg est, muczus, az én kedvemért. Hiszen tudod, hogy nekem jóba kell maradnom veled, ha elkerget magától, koldulni mehetek, te meg ugy sem vehetsz el, legfeljebb ha ott hagyod a katonaságot és beállsz valahová irnoknak... Ugy-e, megteszed? Ólel, csókol ezerszer, milliószor te szerető Malvinod!”

— Itt van a harmadik levél! A csel sikerült, az asszony nagy gaudiummal írja:

— Ugy csináltam ki, hogy elfogja a levelet. Othellói arccsal rohant a szobába: Bűnös asszony, itt a bizonyíték! Elfogtam egy levelet! Nem resaketsa félelmekben!

— Legkevesébe sem, válaszoltam én érthető nyugalommal — mindössze magam is kíváncsi vagyok rá, hogy az a szerencsétlen fráter mit írhat!

Felszakította a levelet, elolvasta s azután könyezve, bocsánatkérőleg odarobant a lábam elé.

— Megbocsátottam neki egyszermind kijelentettem, hogy levelet írok neked. Ha tetszik, nézheti is, hogy mit írok. Ekkor irtam, hogy: Uram, ön vagy örült vagy részes volt, mikor nekem írni mert a multkor kiutasítása után... stb.

— Nézd, itt az utolsó levele. A mult hónap végén irta. Egy nappal, a szegény fiu halála előtt. Világosabb a napnak, hogy ez a levél birta őt végtetes elhatározására.

„Imadott drágám!”

— Hagyjuk ezeket az ömlengéseket, nagyon unalmasak, kezdjünk csak belé in medias res! „Mindenne, ami szent, tadd meg, amire kérélek! az uram megint kezd gyanakodni rád. Fogalmam sincs róla miért! De tegnap is fétkomolyan, félrefásan azt mondta: az a gyerek vagy gyáva, vagy már nincs eszéke az öngyilkosságra! Csáföld meg őt, az istenre kérélek! Csak ugy egy kicsit sebesítsd meg magad. Akkor tudom, hinni fog! Emlékezz csak jaimra s tadd meg, hányezor mondtad, hogy szerelmemért kevés lenne egy életet odadobni, ne dobd oda, csak szenvedj el érte egy kis fájdalmat! Ugy-e, megteszed drágám, mindennem!...”

— És megtette! — fejezte be Akos a beszédét, szépen szabradagva a leveleket. Nem tréfásott, hanem igazában eleget tett az asszony kéréseinek. Persze, hogy ostoba volt érte. Hanem az bizonyos, hogy Tarkeő Gábor ur most már nyugodt lehet és az asszony is, aki ezutánra bizonyára öriskedni fog az efféle kalandoktól, mert sejteti, hogy nem lesz mindenkitől olyan könnyű megszabadulni, mint ottól a fiatal legénykétől, aki elmaradt a korától legalább három századdal. Ha valamikor összeeszes az asszonynyal szoba, hozhatod a Bercay Barna öngyilkosságát. Különbön hiába hozod szoba, legfeljebb azt fogja mondani:

— Bizonyára a más pénzt kötötte el s azért tette! Furcsa visszafizetés.

Pedig hát csak neki fizetett vissza egy pár csókot!...

százas jegyzői egyesület elnöke, a torontálmezei jegyzői egyesületnek pedig elnöke volt, a jegyzői kar egyik kiváló díszének mondható, s egy ily férfinak elvesztését a törvényhatóság méltán fájlalhatja. Indítványozom, hogy a törvényhatósági bizottság Schiller Lipót elhalálozása felett őszinte fájdalomnak adjon jegyzőkönyvileg kifejezését.

Az utolsó közgyűlés óta a m. kir. felelős minisiteriumban is nagy változások fordultak elő. Múltóztatnak tudni, hogy a Wekerle-kormány beadta lemondását s hogy ezt ő felsége elfogadta, valamint azt is, hogy az új minisiterium már megkezdte működését. Indítványozom, hogy a törvényhatósági bizottság a távozó minisiteriumunk küldjön búcsusztót, a Bánffy minisiteriumot pedig üdvözölje feliratulag. Torontál vármegyét ezuttal különös kitüntetés érte, amennyiben a kabinetben a vármegye egyik fia, Daniel Ernő foglal helyet. (Éljenszés.)

Hadfy Döme b. t. örömeinek kifejezését, hogy a korona tanácsosai között vármegyénk szülöttje foglal helyet. Indítványozza, hogy Daniel Ernőt, ha legközelebb Torontálmezeire jön, a határnál üdvözölje a vármegye küldött ségileg és kísérelje el Pancsováig. (Lelkes éljenszés.)

A közgyűlés kimondja, hogy Schiller Lipót elhunytá felett részvétének ad kifejezését, a távozó és az új minisiteriumot üdvözli, Daniel Ernő kereskedelemügyi minisiterét pedig legközelebbi megjelenése alkalmával küldöttségileg üdvözli a megye határánál. A küldöttség összeállításával és a fogadtatás módjainak megállapításával a vármegye alispánja bízta meg. Elnöklő főispán esztén Lauka Gusztáv alleváltárnokot kinevezi tiszteletbeli főleváltárnoknak.

Lauka hálás köszönetet mond a kitüntetésért, melylyel a vármegye főispánja újból jelt adta annak, hogy szívesen elismeri az iradalmi téren szerzett érdemeket. (Éljenszés.)

Következik a tárgysorozat.

Pozsony vármegye közönségének átirata, melyben indítványozza, hogy az egyházpolitikai törvényjavaslatok szentesítése alkalmából ő felségéhez hódoló felirat intézetessék és a kormány-nak bisalom szavastassék, mint időhaladt tudomásul vétetett.

Ezután a lovatási bizottságokat szervezték, amelyeknek névsorát holnapi számunkban közöljük.

Hosszabb vitát keltett Nagybecskerek városának kérvénye, melyben a vármegyétől az eddig a magyar színészet segélyezésére megszavazott 500 forintnak 1000 forintra való felemelését kérelmezi.

Daniel alispán ellenzi a kérvény teljesítését, egyrészt mivel alap nincs, melyből hasonló segély fedezhető volna, másrészt azért, mivel nézete szerint itt nem a magyar színészet támogatásáról van szó, hanem arról, hogy a város terhet kisebbítsük.

A kérvény mellett Krsztics János, Kovách Ágost, dr. Orsó Máttyás és dr. Brajjer Lajos m. bizottsági tagok szólalnak fel. A közgyűlés, mely ekkor már igen szűk körben tárgyal, 9 szavazattal 3 ellenében elutasította a kérvényt.

1/2 órákor elnöklő főispán beszárja a közgyűlést, melynek esuttal folytatása nincsen.

HIREK.

Tájékoztató.

Január 31. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Február 2. Iparosok bálja.
Február 2. A nagybecskereki népbank közgyűlése.
Február 3. A nagybecskereki takarékpénztár közgyűlése.
Február 3. A polg. lövészegylet közgyűlése.
Február 3. Athleták bálja.
Február 10. A Lloyd-társulat közgyűlése.
Február 23. A lövészegylet bálja.

A gőzfűrdő naponta reggeli 6 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— Délmagyarországi kereskedők szövete. Temesvárról írják: Városunk legelőkelőbb fűszerkereskedői negyszábasú akciót kezdeményeztek közelebb. Körlevél útján felszólították Délmagyarország összes fűszerkereskedőit, hogy kötelesséiket temesvári Lloyd kötlevel alapján, vagyis a temesvári Lloyd-társulat terménycarnokának szokásai és választott bíróságá-

nak kikötésével eszközöljék. A mozgalomhoz, mint értesülünk, Torontálmezei kereskedői közül is többen csatlakoztak: Schnitzler L. és Prandell Rezső Nagybecskerekéről; Schuld Péter, Augner István Nagyikindáról; Müller János Nagyszentmiklósáról; Jung Antal Sárafalváról, Propst István Tor.-Szécsányról, Poledna Rezső Zsombolyáról és Tenner Ignác Bilédéről.

— Felfüggesztett városi tisztviselő. Nagyikindáról írják, hogy Tellesky polgármester Vilovszky Szvetozár városi hivatalnok hivatali kötelességeinek teljesítése körüli tanúsított hanyagságáért állásától felfüggesztette.

— Közgyűlés. A nagybecskereki Lloyd-társulat február 10-én tartja az évi rendes közgyűlést, amelyen egyszersmind a tisztviselők új választás alá kerül.

— Beiratások a kisdődővaba. A nagybecskereki kisdődő vezetőisége tudatja, hogy a beiratások a nevezett intézetbe február 4-én reggel 1/9 órákor kezdődnek.

— Az ó-becsei nőegylet bálja. Kitűnően sikerült estélyt rendezett az ó-becsei nőegylet január 27-én az árvák javára. A bevételek összege 270 forint volt. Az estély sikeresért Terék Károlyné nőegyleti elnöknő és a választmány érdemei elismerést. Az estélyen, mely a hajnali órákig tartott, jelen voltak a következők:

Asszonyok: Gombos Béláné, Gubanicz Ferenczné, Dörner Mártonné, dr. Szilágyi Ferencz né, Sipos Kálmáné, dr. Milko Ignác né, dr. Weinberger Ignác né, Petkovits Pálné, Gavanczky né, Bogdánovits Györgyné, Löwy Lajosné, Pollák Antalné, Pillischer Hermanné, Klein Adolfné, Özv. Kaszapné, Misurayné, Bárányné, Sztucs Jánosné, Ravfy Rózsika, Jung Antalné, Edelsteinné, Bajainé, Balstonné, Welferné, Ssonomár Elekné, Frenner Józsefné, Kleinwald Lipó né

Leányok: Misuray Imuska, Hellenberger Teréz, Gavansky N., Kaszap Rózsika, Pollák Jeanette, Dörner nővérek, Hellenberger nővérek, Jodal E., Tripolszky Mariska, Petkovics Melánia, Balind M., Weber Ilka, Deininger Pirokska, Röh Mariska, Erdőkővy Gizella, Milován Ilona, Veigel Mariska, Esztargomi Gisa, Nyitrai Etel és Bobán Annuska Zentáról.

— Egy zombolyai szocialista. Megirtuk volt, hogy Szegeden a napokban néhány dologtalan kubikos tüntetett. Ennek a szocialista színészetű ribilliócskának most egy mulatságos epizódját jelentik. A tüntetők közé vetődött volt egy kapatos zombolyai sváb. Akaratlan került a zajongó tömeg közé, nehéz feje vitte oda, és mikor már közöttük volt, saját lábán nem bírt kivergődni a sokadalom között. Egyszerre trombita szó, dobpergés hangzott: jön a katonaság! Rohan kiki a merre lát, — a svábról megfélekedezik mindenki! Szegény a lovak közé került, felbukott s egy patkó felütötte a homlokát. Kék daganat támadt utána nyomban. A megrémült német sógor azt hitte, hogy most okvetlen akasztás következik. Sápadtan, riva, minden inában remegve került a kapitány elé:

— I pitt sén, gnä Herr . . . i pin ja niks, . . . i will ja . . . niks . . . i pin ja nur a svob aus Hatsfeld.

— Millenniumi emlék. Verscez városa a millenniumra Jovanovics Pálnál, a város szülöttjénél rendelte meg a kiállításra küldendő képet, a mint erről már szólunk is. Jovanovics most dr. Seemayer polgármesterhez írt levélben tudatta, hogy a képvázlatokat legközelebb be fogja küdeni és a kép is augusztus havára készen lesz.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 31-én.)

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma végre befejezte a képviselőház a vallás- és közoktatásügyi budget általános tárgyalását. Markus József és Degen Gusztáv után Wlassits minisiter összegezte a vitában felhangzott érveket és az ellenvetéseket sorra czáfolta. Szünet után Kovács Albert szólott személyes kérdésben, Drakulits Pál pedig a nemzetiségek bánatalmazását panaszolta fel. Asbóth János volt a vita utolsó szónoka. Ezután a költségvetést általánosságban egyhangulag elfogadták. A holnapi ülésen kezdik meg a részletes tárgyalást.

A Kossuth-hagyaték.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Budapesti Tudósító, a Hazánk tegnapi felmelegített hírére vonatkozással kijelenti, hogy a kultusbudget 22. tétele alatt felvett huszezer forintos részletet a kormány nem szándékozik, mint az említett hirlap ujságolja, törölni. A kérdéses százezer forint, amely öt évre elosztva az idén vétetett fel első ötödében a költségvetésbe, általában történetibecsi iratok beszerzésére szolgál s a kormány, amennyiben Kossuth Lajos hagyatékában is volnának ilyenek, természetesen nem habozik ezeket is megvenni.

A belügyi államtitkárok.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jól értesült politikai körökből jelentik, hogy Latkóczy Imre belügyi első, Széll Ignác minisiteri tanácsos második államtitkár lesz.

Főhercegnők Budapesten.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Klotild és Mária főhercegnők ma délután Budapestre utaztak. — Mária Josefa főhercegnő, Otto főherceg neje, legközelebb Budapestről Bécsbe utazik. A főhercegnő, ki örvendetes családi eseménynek néz elébe, Károly Lajos főhercegnél szándékozik lakást venni.

Az ujonczhátralék fedezése.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap tárgyalta a pótujonczmegajánlási költséget. Horánszky kérde, mely években merültek fel azon ujonczozási hátralékok, melyek most fedeztetnek. Fejérváry minisiter válaszoja, hogy minden évben fölmerültek, de ez évben kedvező ujonczozási eredmény folytán mind fedezték. Horánszky a törvényből mást nem tud kiolvasni, mint hogy csakis a megelőző év hátraléka fedezhető. Fejérváry kimutatja, hogy a hátralékoktól évről évre számították és védőbizottságnak bemutatatták. Molnár József és Horánszky kívánatosnak tartják, hogy erről a képviselőház is tájékozva legyen. Fejérváry ezt megígéri. A javaslatot esuttán a többség elfogadta.

Kasszarablás a fővárosban.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) A vaczi-utcai főtrafikba az éjjel betörték. A rablók felfeszítették a Wertheim-kasszát és 1300 forintértékű bélyeget és pénzt vittek el belőle. A rendőrség azt hiszi, hogy itt is Riszticsnek, a vakmerő nemzetközi betörőnek keze dolgozott, aki az utóbbi időben egymásután követi el a legmerészebb betöréseket.

Kolera Galiciában.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lembergben telegrafálják: A legutóbbi 24 óra alatt Galiczia 4 kerületében 2 ember betegedett meg koleraiban. Egy meghalt, 1 meggyógyult.

Negyszáz ember vízbefulladás.

Budapest, jan. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brémából telegrafálják: Az Elba gőzös tegnap Brémából való elindultában, 47 kilométernyire a világitó toronytól egy másik hajóval összeütközött. A lökés rettenetes volt. Az Elbe husz percz alatt elsüllyedt. Az első mentő csónak, amelyet a katasztrófa színhelyére küldtek, elsüllyedt, a másodiknak sikerült a süllyedő gőzös közelébe férköznie és hussonhárom utast megmentenie. Kétszáznegyven utas és százötven alkalmazott a vízbe fulladt. A másodosztályú utasokból öt, az elsőosztályúakból egy se menekült. A vízbefulladás közt több magyar is van.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Hirdetmény.

A módosi takarékpénztár XX. évi rendes közgyűlése

f. é. február hó 24-ik napján d. e. 10 órakor Módoson saját irodai-helyiségeiben fog megtartatni,

melyre a t. cz. részvényesek személyesen vagy az alapsz. 16. § értelmében törvényes képviselőik, vagy meghatalmazott részvényesek által megjelölt tisztelettel meghivatnak azzal, miszerint az alapsz. 15. §-a értelmében a közgyűlés azon részvényesekből alakul, a kik egy vagy több részvény tulajdonosai, mint olyanok legalább 14 nappal a közgyűlés egybe jövétele előtt a társaság részvénykönyvébe be voltak írva s részvényeiket szelvényestől legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az intézetnél letéteményezték.

N a p i r e n d:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése
3. A mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
4. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt.
Kelt Módoson 1895. évi január hó.
5. Két igazgatósági tag megválasztása.
6. Egy felügyelő bizottsági tag megválasztása.
7. Két jegyzőkönyv hitelesítő megválasztása.
8. Netáni indítványok.

Csávossy Béla,
elnök.

Az évi mérleg, igazgató és felügyelő bizottság jelentése a módosi takarékpénztár iroda-helyiségeiben minden nap délután megtekinthető.

A MÓDOSI TAKARÉKPÉNZTÁR ZÁRSZÁMADÁSA

a XIX-ik üzletiévről 1894.

Vagyon.		Vagyon kimutatás.		Teher.	
120 Pénzkészlet	11470 86	1 Részvénytőke	20000—		
134 Váltó tárcza	171503 41	22 Tartalékalap	20015—		
135 Jelz. bizt. váltók	161615—	126 Különleg. tart. alap	55000 10		
117 Előlegek értékpapírokra	175—	133 Takarékbetétek	128167 64		
96 Giro számla az o. m. banknál	355 20	65 Rupecic József alap	400—		
110 Butorok 10% levonása után	259 96	102 Visszleszámitolás	133851—		
^{99 és 101} Ingatlanok	18021 69	98 10% betéti kamat adó	495 03	357938 77	
119 Letét	2850—	127 Tiszta jövedelem		8322 35	
	366251 12			366251 12	
	366251 12				
Tartozik.		Veszteség- és nyereség számla.		Követel.	
110 Butorokróli törlesztés	28 68	127 Nyereség előírás 1893. évről	682 30		
132 Betéti kamatok kif. 1084 56 tőkés. 4950. 24	6034 80	128 Váltó, jelzálog és előlegek kamatai, nem különben			
123 Visszleszámit. kamat	8141 89	93 váltó benyújtási és részvény átíratási díjak	29666 26	30 348 56	
109 Állami-, községi- és utiadó	1491 58	55 Betéti kamat	1114 09		
112 Tiszti fizetések	6100—	105 Ingatlanok jövedelme	1042 03	2156 12	
18 Lakbér, posta- és hirdetés díj, könyvek, nyomtatványok, világítás, fűtés, kezelési és üzleti költségek	1397 06				
98 Betéti kamatadó	603 47				
94 39 Illetékek és bélyegek	169 85				
100 Jótékony czélokra	195—				
66 Alapítványi kamatok	20—				
127 Tiszta nyereség 682 30	682 30				
	7640 05				
	8322 35				
	32504 68				
	32504 68				

Kelt Módoson, 1894. évi december hó 31-én.

Módosi Takarékpénztár.

Deutsch Lipót,
pénztárnok.

Deutsch Herman,
igazg. tag.

Csávossy, elnök.

Fendler Károly,
vezér-igazgató.

Zsiros József,
igazg. tag.

Langer Gyula,
könyvelő.

Ezen vagyon kimutatás, veszteség- és nyereség számla a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván és az értékek leltározása után azokkal mindenben megegyezőnek találtatott.

Kelt Módoson, 1895. évi január hó 2-án.

Höfer József,
bizotts. tag.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Menczer Rezső,
elnök.

Fendler Frigyes,
bizotts. tag.

Tisztelt közgyűlés! A módosi takarékpénztár alulírott felügyelő bizottsága a kereskedelmi törvény valamint az alapszabályok rendelkezéseire képest az 1894. év folyamán az intézet üzletkezelését behatóan megvizsgáltuk és úgy a pénztárt és mindennemű értéket mint az üzletkezelést és könyvvitelt mindenkor rendben találtuk.

Az igazgatóság által előterjesztett 1894. évi zárszámadást, az üzleti mérleg, veszteség- és nyereség-számlát megvizsgáltuk, a könyvekkel összehasonlítottuk és az egész számadást rendben levőnek, valamint az évi mérleg, veszteség- és nyereség-számlát helyesnek találtuk.

Ennek folytán kijelentjük, miszerint az igazgatóság jelentésében felsorolt minden egyes indítványhoz csatlakozunk; a tiszta nyereség elosztását illetően egyetértünk és annak elfogadását indítványozzuk és egyúttal kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az 1894-iki üzletévről vonatkozólag úgy az igazgatóság valamint a felügyelő bizottság részére a felmentvényt megadni méltóztassék.

Kelt Módoson, 1895. évi január hó 2-án.

Menczer Rezső s. k.,
elnök.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Höfer József s. k.,
bizotts. tag.

Fendler Frigyes s. k.,
bizotts. tag.

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.